

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่น นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม ฉะนั้น ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : 112-113)

ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ เดิมอยู่ในเขตการปกครองของตำบลเมืองบัว จนเมื่อปี พ.ศ. 2518 จึงได้แยกการปกครองออกเป็นตำบล ใช้ชื่อว่า “ตำบลกู่กาสิงห์” อยู่ห่างจากตัวอำเภอเกษตรวิสัย ประมาณ 16 กิโลเมตร ปัจจุบันแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 เทศบาล 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน อยู่ในเขตเทศบาล 5 หมู่บ้าน และเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 8 หมู่บ้าน รวมกับอีกบางส่วนของ 5 หมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลกู่กาสิงห์ (องค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์, 2554 : 13)

ในการบริหารราชการ ในองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ ก็ล้วนมุ่งหวังที่จะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่จะร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพของแต่ละชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นจะเริ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเสนอปัญหา มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ มีส่วนร่วมใน

การตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น ถ้าการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งได้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ ได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการ ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่ประชาชนยังให้ความสำคัญของการเข้าร่วมประชุมประชาคมค่อนข้างน้อย โดยมีแนวคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน นอกจากนี้ในการเข้าร่วมประชุมสภาเพื่อรับทราบแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นนั้นยังพบว่า มีเฉพาะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่างๆยังต้องมีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นอยู่มาก

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การที่จะพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ ค้นหาระดับการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับใด และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องใดบ้าง ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

คำถามการศึกษ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วม จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างไร
3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 8 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 894 คน จาก 894 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์. 2554 : 9)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 8 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 276 คน ซึ่งได้มาจากการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ (Cohen and Uphoff : อ้างถึงใน พิบูลย์ ไชยคุณ. 2545 : 19 – 20) จำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ

- 2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2556 – กันยายน 2559

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา คือ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ขนาดหมู่บ้าน ประกอบด้วย

1.1 ขนาดกลาง

1.2 ขนาดเล็ก

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ โคอเสน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff : อ้างใน พิบูลย์ ไชยคุณ. 2545 : 19 – 20) และได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ

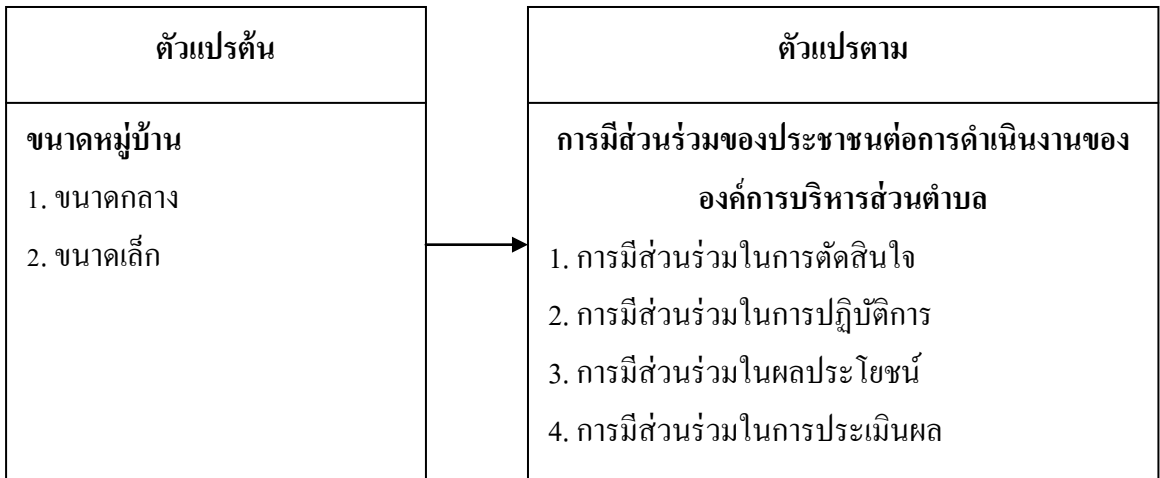
2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐหรือหน่วยงานภาครัฐ ทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาส ให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมรรม สมาคม และ องค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชน เสนอปัญหาของท้องถิ่น ร่วมคิดและตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา การริเริ่มกำหนดเสนอ โครงการและแผนงานต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน การร่วมประชุมเพื่อกำหนด นโยบายจัดสรรงบประมาณประจำปีและจัดลำดับความสำคัญความต้องการของท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม การประชาพิจารณ์ร่างแผนพัฒนา การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการ การรับงานจ้างเหมาโครงการ การรับการแต่งตั้ง / รับเชิญ ให้เป็นผู้มีส่วนร่วม การดำเนินเกี่ยวกับแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย จากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณูปโภค การร่วมเสนอขอรับการสนับสนุนด้าน งบประมาณและด้านส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรมในการจัดการอบรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบการบริหารงานการดำเนินกิจกรรม โครงการพัฒนาและความโปร่งใสของการบริการงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง เข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น งานก่อสร้างถนน, การขุดลอกคลอง ฯลฯ

ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินงาน หมายถึง การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ ตามแนวทางการพัฒนาของตำบลมี 6 แผนงาน ประกอบด้วย แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาคนและสังคม แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและแผนงานด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร

ขนาดหมู่บ้าน หมายถึง การแบ่งแยกหมู่บ้านตามจำนวนประชากรและพื้นที่ เพื่อการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลตามนโยบาย SML หมู่บ้านขนาดเล็ก (S) จำนวนประชากรไม่เกิน 500 คน หมู่บ้านขนาดกลาง (M) จำนวนประชากรไม่เกิน 501-1,000 คน หมู่บ้านขนาดเล็ก (L) จำนวนประชากรไม่เกิน 1,000 คน ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น ขนาดกลางและขนาดเล็ก แยกเป็น หมู่บ้านขนาดกลาง ประกอบด้วย หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 11 และหมู่บ้านขนาดเล็ก ประกอบด้วย หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 12 หมู่ที่ 13

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วม ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามขนาดหมู่บ้านและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด